

Reactienota

Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD)
Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel

Juli 2024

Projectleiding: Ministerie van Klimaat en Groene Groei (voorheen Ministerie van Economische Zaken en Klimaat)

Inleiding

Van vrijdag 19 januari tot en met donderdag 29 februari 2024 heeft de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) van het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel ter inzage gelegen. In die periode was het mogelijk om een reactie in te dienen op de concept-NRD.

Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en Hynetwork Services B.V. (Hynetwork) vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk. Doel van het ophalen van deze reacties is om omgevingspartijen vanaf het begin een plek in het project en in de afwegingen te geven. Er zijn in totaal 15 reacties ingediend. Het Ministerie van KGG en Hynetwork bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken in dit project.

Tijdens de terinzagelegging organiseerde het Ministerie van KGG twee inloopbijeenkomsten. Er waren medewerkers van het Ministerie van KGG en van Hynetwork aanwezig aan wie vragen gesteld kon worden over het project en de procedure. Ook was het mogelijk om op deze bijeenkomsten een reactie in te dienen. De bijeenkomsten vonden plaats op:

- 6 februari in d'Oale Turfstee (Oosterwijk WZ 55, 7885 TN, Oranjedorp)
- 7 februari in MFC De Opsteker (De Spil 1, 7918 AX Nieuwlande)

Hoe vind ik mijn ingediende reactie terug?

Hieronder vindt u een overzicht van de ingediende reacties en onze antwoorden op de gestelde vragen. Daarnaast wordt aangegeven of en hoe dit terugkomt in de definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft of zal een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van dit nummer kan de reactie en het antwoord daarop in deze reactienota worden gevonden.

Reactietabel

Gebruikte afkortingen in de tabel:

concept-NRD: concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

MER: Milieueffectrapport

IEA: Integrale Effecten Analyse

KGG: Ministerie van Klimaat en Groene Groei

I&W: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RIVM: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

RVO: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Hynetwork: Hynetwork Services B.V.

Overzicht van de reacties

Volgnummer	Reactienummer	Particulier/organisatie
1	202400031	Particulier
2	202400290	Particulier
3	202400291	Particulier
4	202400292	Particulier
5	202400294	Particulier
6	202400356	Veiligheidsregio Drenthe
7	202400357	Veiligheidsregio IJsselland
8	202400358	Gemeente Zwartewaterland, College van Burgemeesters en Wethouders
9	202400363	Provincie Overijssel, Gedeputeerde Staten
10	202400364	Gemeente Meppel, College van Burgemeesters en Wethouders
11	202400365	ProRail
12	202400366	TenneT TSO B.V.
13	202400368	Port of Zwolle
14	202400371	Gemeente Staphorst, College van Burgemeesters en Wethouders
15	202400374	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Nummer	Reactienummer		Reactie en antwoord
1	202400031		
		Reactie	Ziet de overgang van gas naar waterstof als duurzamere oplossing in plaats van de hybride warmtepomp.
		Antwoord	Dit project is onderdeel van de aanleg van het waterstofnetwerk Nederland en heeft als doel de vijf grote industrieclusters te voorzien van duurzame waterstof, omdat hier processen niet te elektrificeren zijn en omdat waterstof al in veel (chemische) processen wordt gebruikt. Met deze strategie richten wij ons direct op de verduurzaming van de grote uitstoters van CO2 (ca. 25% van het totaal in Nederland. Voorlopig worden woonhuizen nog niet aangesloten op waterstof. Er zijn diverse pilots en demonstratieprojecten gestart om te onderzoeken of en hoe waterstof toegepast kan worden in huishoudens. Of huishoudens uiteindelijk aangesloten kunnen worden zal pas na 2030 duidelijker worden. Zie ook: https://nationaalwaterstofprogramma.nl/over+ons/routekaart+waterstof/default.aspx Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het uitwerken van verduurzamingsplannen voor woongebieden. Zij stellen hiervoor zogenoemde wijkuitvoeringsplannen op, waarin wordt aangegeven op welke wijze woongebieden worden verduurzaamd. Het is vervolgens de taak van regionale netbeheerders om dit te realiseren.
2	202400290		
		Reactie	Vraagt om combinatie van de werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren om zo op dezelfde plekken meermaals de boel overhoop te halen.
		Antwoord	Hynetwork gaat actief op zoek naar koppelkansen met projecten van andere partijen om de overlast voor de omgeving zo veel mogelijk te beperken.
3	202400291		
		Reactie	a. Er kunnen meer windturbines in Noord-Holland worden geplaatst, daar is voldoende ruimte. b. Wij constateren dat er reeds bij de bestaande buisleidingen die over ons perceel lopen, reeds scheuren aan onze opstallen zijn ontstaan. Wij vrezen dat er bij de aanleg van de waterstofleiding opnieuw scheuren kunnen ontstaan. Wij zijn van mening dat de bewijslast over de oorzaak van eventuele storingen niet bij ons dient te liggen maar bij Hynetwork dat verantwoordelijk is voor de aanleg. c. Op dit moment valt ons perceel buiten het gebied waarbinnen Hynetwork metingen uitvoert naar de bodemtrillingen. Gezien onze zorgen over de nieuwe buisleiding wensen wij dat ook ons perceel wordt meegenomen in de metingen naar bodentrillingen.
		Antwoord	a. Dit project gaat over de realisatie van een waterstofnetwerk in Drenthe en Overijssel. Windturbines maken hier geen onderdeel van uit. b. Zodra het voorkeurstracé is vastgesteld door het ministerie van KGG maakt Hynetwork afspraken met de grondeigenaar/gebruiker over gebruik en eventuele schade, zoals bepaald in de Algemene Voorwaarden Leidingen. Als er schade ontstaat door aanleg van de nieuwe leiding dan wordt deze vergoed. Daar waar het noodzakelijk is, zal monitoring aan opstallen plaatsvinden.

			c. Hynetwork voert geen metingen uit naar bodemtrillingen in dit gebied; hier is ook geen aanleiding toe. Aanleg van de leiding zal grotendeels plaatsvinden in open ontgraving en middels gestuurde boring. Hierbij is geen sprake van werkzaamheden die (langdurig) sterke trillingen veroorzaken, zoals heien.
4	202400292		
		Reactie	a. Bij realisatie van de plannen komt de leiding op circa 400-500m van de woning van indiener te liggen. Indiener is ongerust over de veiligheid ten aanzien van het transport van 60 bar aan waterstof door de leidingen. Internationaal onderzoek toont aan dat er wel degelijk risico's zijn. b. De gaswinning in Groningen heeft aangetoond dat schade verhalen op de Gasunie / overheid niet makkelijk is. Daarom zou indiener graag zien dat de overheid voor realisatie een deal sluit met de aanliggende bewoners die eventuele schade vergoed en aantoonbare waardevermindering van de woning vergoed. c. Indiener is het oneens met de voorgenomen aanlegdiepte van de leiding (tussen 1,2 en 1,5m. Daar kan iemand met een eenvoudige grondboor en een vuurwerkbom bij. Daarmee is het risico op sabotage (bijv. Nordstream) een stuk groter dan wanneer de leidingen op een diepte van min. 5m worden gelegd. Uit oogpunt van risicobeheersing pleit indiener voor het aanpassen van de aanlegdiepte.
		Antwoord	a. Aan het onderwerp veiligheid wordt bij de ontwikkeling van het landelijke waterstofnetwerk veel aandacht besteed. Zowel vanuit de overheid als de initiatiefnemer. De risico's bij het transport van waterstof zijn vergelijkbaar met die van aardgas. Hynetwork heeft in Nederland veel ervaring met het veilig transporteren van aardgas. Deze kennis wordt gebruikt om een veilig netwerk te realiseren voor transport van waterstof. Zoals aangegeven in de concept Reikwijdte en Detailniveau is veiligheid een aspect wat al is opgenomen in het beoordelingskader van het milieueffectrapport (MER) en wordt onderzocht. Over het onderwerp veiligheid en waterstof heeft de Rijksoverheid een generiek richtsnoer voor waterstofveiligheid opgesteld. Hierin wordt toegelicht wat de overheid beschouwt als een verantwoorde manier van het omgaan met waterstofveiligheid. Het generiek richtsnoer is te vinden op: Richtsnoeren voor veilig omgaan met waterstof (rvo.nl). b. Zodra het voorkeurstracé is vastgesteld maakt Hynetwork afspraken met de grondeigenaar/gebruiker over gebruik en eventuele schade, zoals bepaald in de Algemene Voorwaarden Leidingen. Als er schade ontstaat door leiding aanleg dan wordt deze vergoed. c. Om (graaf)schade te voorkomen liggen hogedruk aardgasleidingen en waterstofleidingen uit veiligheidsoverwegingen relatief diep onder het maaiveld. De diepte is o.a. afhankelijk van de bodemgesteldheid en het bovengronds ruimtegebruik. Bij boringen ligt de leiding op grotere diepte. De leiding wordt gemonitord op ongewenste activiteiten middels de beoordeling van graafmeldingen via het KLIC-systeem, het geven van toestemming voor graafwerkzaamheden door derden en monitoring vanaf de grond en in de lucht (helikopter inspecties). De leidingdiepte is vergelijkbaar met die van een leiding voor hogedruk aardgastransport.

5	202400294		
		Reactie	Hoe wordt de veiligheid van de omwonenden gewaarborgd? Mede omdat waterstof reuk -en kleurloos is, kan dit niet door bewoners worden opgemerkt wanneer er bijvoorbeeld een lekkage is.
		Antwoord	Er wordt veel aandacht besteed aan het onderwerp veiligheid bij de ontwikkeling van het landelijke waterstofnetwerk. Zowel vanuit de overheid als door Hynetwork. In het milieueffectrapport dat voor het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel wordt opgesteld, wordt onder andere ingegaan op de project specifieke effecten van het voornemen op het gebied van externe veiligheid. Voordat bestaande gasleidingen worden ingezet voor het transport van waterstof, worden deze uitgebreid inwendig gereinigd en geïnspecteerd. Pas als het resultaat hiervan positief is, wordt de leiding ingezet voor waterstof. Afsluiters in de her te gebruiken aardgasleidingen worden verwijderd en vervangen door een passtuk of er wordt een nieuwe afsluiter gerealiseerd. Hynetwork heeft ervaring met het hergebruik van aardgasleidingen. In Zeeland is al een voormalige aardgasleiding geschikt gemaakt voor het transport van waterstof. Deze leiding is sinds eind 2018 in gebruik. Het rapport HyWay 27 biedt meer informatie over wat er nodig is om aardgasleidingen in te zetten voor waterstoftransport. In de toekomst wordt de infrastructuur voor waterstof regelmatig gecontroleerd en mogelijke lekkages worden zo opgespoord. Hynetwork beschikt over een uitgebreid programma om de integriteit van haar leidingen te beheersen. Dit programma bevat verschillende barrières die gezamenlijk voorkomen dat er lekkages optreden. Hierbij valt te denken aan bescherming tegen grondroeractiviteiten, corrosie en wortelgroei etc. Daarnaast worden de buisleidingen peridook geïnspecteerd middels apparatuur genaamd 'intelligent pigs' en helikopter vluchten.
6	202400356		
		Reactie	a. Verschaf (wetenschappelijk) inzicht in de risico's door materiaalgebruik van bestaande leidingen; b. Verschaf (wetenschappelijk) inzicht in de risico's door materiaalgebruik van nieuw aan te leggen leidingen; c. Verschaf inzicht in de leidingtrajecten waar sprake kan zijn van domino/cascade-effecten. d. Verschaf inzicht in de risico's van drukschommelingen en frequentie van drukwisselingen in het systeem; e. Verschaf inzicht in de verandering van de externe veiligheidsrisico's als gevolg van de wijziging van het getransporteerde gas in de bestaande leidingen en in de toename van de externe veiligheidsrisico's als gevolg van de aanleg van nieuwe buisleidingtrajecten. Onderbouw de keuze voor het softwareprogramma waarmee de risicoberekeningen worden uitgevoerd. Bereken naast de kans op en effecten van een fakkelbrand ook de kans op en effecten van een explosie. Rapporteer naast de nieuwe aandachtsgebieden, ook het oude groepsrisico; f. Verschaf inzicht in de mogelijke scenario's die kunnen optreden bij een incident met het waterstofnetwerk. Zie ook de aanvulling bij e; g. Verschaf inzicht hoe hiaten die naar voren komen in het vorige punt, proactief opgepakt kunnen worden in samenwerking met de Veiligheidsregio's;

			h. Verschaf inzicht in de risico's voor leveringszekerheid van aardgas door het andere gebruik van een deel van de aardgasinfrastructuur gedurende de transitiefase; i. Neem bij het onderzoek in de MER-fase m.b.t. de aanleg van nieuwe buisleidingen ook een analyse mee van niet gesprongen explosieven (WOII). j. Betrek de Veiligheidsregio IJsselland en de Veiligheidsregio Drenthe bij overleg en nodig ons formeel uit te reageren of adviseren bij de verschillende processtappen; k. Voer separaat met de hulpdiensten overleg over de gevolgen van het project voor de bestaande planvorming en procedures. Voor zowel de punten die bij e), f) en g) naar voren zijn gekomen als ook bij de daadwerkelijke aanleg of werkzaamheden nodig om het waterstofnetwerk te realiseren.
		Antwoord	a t/m c: in MER fase 1 wordt ingegaan op deze aspecten. d. De druk in het netwerk kan variëren afhankelijk van vraag en aanbod van waterstof. Drukvariaties worden actief gemonitord en worden alleen binnen een bepaalde bandbreedte toegestaan om de integriteit van leidingwand te beschermen. e. In het MER wordt ingegaan op de externe veiligheidsrisico's van zowel hergebruik van bestaande leidingen als aanleg van nieuwe leidingen ten behoeve van transport van waterstof. Hierbij zal ook het groepsrisico in beeld worden gebracht. Gasunie/Hynetwork moet voldoen aan de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van omgevingsveiligheid en die sluit vertraagde ontsteking van waterstof (en de effecten daarvan) uit, omdat er gerekend moet worden met een 100% ontstekingskans. In de externe veiligheidsrapportage zal worden aangegeven welke software wordt gebruikt voor het berekenen van de risico's en waarom. f. Waterstofleidingen vallen onder de werking van het Besluit activiteiten leefomgeving. Hierin is bepaald dat het plaatsgebonden risico voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en kwetsbare locaties, veroorzaakt door een leiding, niet hoger mag zijn dan 10⁻⁶ (tien tot de min zesde) per jaar. De leiding moet zodanig worden aangelegd dat het plaatsgebonden risico op 5 meter afstand niet hoger is dan 10⁻⁶ per jaar. In het milieueffectrapport dat voor het project zal worden opgesteld, worden de effecten van de leidingen met betrekking tot de externe veiligheid in beeld gebracht. Graag wijzen wij u ook op de factsheets van de Rijksoverheid https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/06/09/factsheets-veiligheid-waterstofdragers en informatie van het ministerie van I&W en RIVM https://www.rivm.nl/documenten/20211125-advies-rekenmethodiek-transport-waterstof-in-aardgastransportleidingen. g. Het Ministerie van KGG neemt het initiatief om samen met Hynetwork meer inzicht te verschaffen aan de betrokken partijen, waaronder de Omgevingsdiensten en Veiligheidsregio's. h. De leveringszekerheid van aardgas komt niet in het geding door hergebruik van bestaande gasleidingen. i. Diverse milieu-aspecten waaronder de aspecten Externe Veiligheid en Ontploffbare Oorlogsresten (OO) worden onderzocht in MER-fase 1 en MER-fase 2. In MER-fase 1 vindt bureau-onderzoek (mogelijk voorzien

			van berekeningen) voor deze aspecten plaats. In MER-fase 2 wordt dit onderzoek waar noodzakelijk uitgebreid met veldonderzoek. Opgespoorde oorlogsresten worden onschadelijk gemaakt. j. In een nog te organiseren werksessie over het onderwerp Externe Veiligheid geven wij toelichting op het wettelijke en beleidsmatige kader, de risico's omtrent waterstof en de resultaten uit de milieueffectrapportage (en onderliggende onderzoek) en gaan wij met u in gesprek over samenwerking op dit onderwerp. k. Separate overleggen met de Veiligheidsregio's en Brandweer worden door de initiatiefnemer verzorgd. Daarnaast wordt u uitgenodigd bij de stappen van de projectprocedure wanneer de vergunningen worden aangevraagd. De betrokken bevoegde gezagen zijn hierin het aanspreekpunt. Wij stellen u op de hoogte van de voortgang van de planning. De samenwerking met andere hulpdiensten- en organisaties wordt ruim van tevoren proactief opgepakt wanneer er concreet zicht is op het transport van waterstof door de leidingen.
7	202400357		
		Reactie	a. Verschaf (wetenschappelijk) inzicht in de risico's door materiaalgebruik van bestaande leidingen; b. Verschaf inzicht in de leidingtrajecten waar sprake kan zijn van domino/cascade effecten. Verschaf (wetenschappelijk) inzicht in de risico's door materiaalgebruik van nieuw aan te leggen leidingen; c. Verschaf inzicht in de risico's van drukschommelingen en frequentie van drukwisselingen in het systeem; d. Verschaf inzicht in de verandering van de externe veiligheidsrisico's als gevolg van de wijziging van het getransporteerde gas in de bestaande leidingen en in de toename van de externe veiligheidsrisico's als gevolg van de aanleg van nieuwe buisleidingtrajecten. Onderbouw de keuze voor het softwareprogramma waarmee de risicoberekeningen worden uitgevoerd. Bereken naast de kans op en effecten van een fakkelbrand ook de kans op en effecten van een explosie. Rapporteer naast de nieuwe aandachtsgebieden, ook het oude groepsrisico; e. Verschaf inzicht in de mogelijke scenario's die kunnen optreden bij een incident met het waterstofnetwerk. Zie ook de aanvulling bij d; f. Verschaf inzicht hoe hiaten die naar voren komen in het vorige punt, proactief opgepakt kunnen worden in samenwerking met de Veiligheidsregio's; g. Verschaf inzicht in de risico's voor leveringszekerheid van aardgas door het andere gebruik van een deel van de aardgasinfrastructuur gedurende de transitiefase; h. Betrek de Veiligheidsregio Drenthe en de Veiligheidsregio IJsselland bij overleg en nodig ons formeel uit te reageren of adviseren bij de verschillende processtappen; i. Voer separaat met de hulpdiensten overleg over de gevolgen van het project voor de bestaande planvorming en procedures. Voor zowel de punten die bij e) en f) naar voren zijn gekomen als ook bij de daadwerkelijke aanleg of werkzaamheden nodig om het waterstofnetwerk te realiseren.

		Antwoord	a en b: in MER fase 1 wordt ingegaan op deze aspecten. c. De druk in het netwerk kan variëren afhankelijk van vraag en aanbod van waterstof. Drukvariaties worden actief gemonitord en worden alleen binnen een bepaalde bandbreedte toegestaan om de integriteit van leidingwand te beschermen. d. In het MER wordt ingegaan op de externe veiligheidsrisico's van zowel hergebruik van bestaande leidingen als aanleg van nieuwe leidingen ten behoeve van transport van waterstof. Hierbij zal ook het groepsrisico in beeld worden gebracht. Gasunie/Hynetwork moet voldoen aan de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van omgevingsveiligheid en die sluit vertraagde ontsteking van waterstof (en de effecten daarvan) uit, omdat er gerekend moet worden met een 100% ontstekingskans. In de externe veiligheidsrapportage wordt aangegeven welke software wordt gebruikt voor het berekenen van de risico's en waarom. e. Zie het antwoord bij d. f. Het Ministerie van KGG neemt het initiatief om samen met Hynetwork meer inzicht te verschaffen aan de betrokken partijen, waaronder de Omgevingsdiensten en Veiligheidsregio's. g. De leveringszekerheid van aardgas komt niet in het geding door hergebruik van bestaande gasleidingen. h. In een nog te organiseren werksessie over het onderwerp Externe Veiligheid geven wij toelichting op het wettelijke en beleidsmatige kader, de risico's omtrent waterstof en de resultaten uit de milieueffectrapportage (en onderliggende onderzoek) en gaan wij met u in gesprek over samenwerking op dit onderwerp. i. Separate overleggen met de Veiligheidsregio's en Brandweer worden door de initiatiefnemer verzorgd. Daarnaast wordt u uitgenodigd bij de stappen van de projectprocedure wanneer de vergunningen worden aangevraagd. De betrokken bevoegde gezagen zijn hierin het aanspreekpunt. Wij stellen u op de hoogte van de voortgang van de planning. De samenwerking met andere hulpdiensten- en organisaties wordt ruim van tevoren proactief opgepakt wanneer er concreet zicht is op het transport van waterstof door de leidingen.
8	202400358		
		Reactie	a. Indiener onderschrijft het belang van de realisatie van een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen en wijst erop dat het van belang is om vraag en aanbod (zowel in binnen- als buitenland) op een efficiënte manier met elkaar in verband te brengen. b. Indiener vraagt aandacht voor de realisatie van aansluitingen van regionale leidingen tussen het landelijk netwerk en regionale afnemers/ leveranciers van waterstof in hun gemeente en de havens van Port of Zwolle. c. Indiener voorziet een toekomstige energievraag in de maak-industrie (m.n. Topwerkklocatie Tapijtcluster) en heeft de wens voor een aftakking op de waterstofbackbone ter hoogte van Hoogeveen en mogelijk in de toekomst via Meppel. d. Indiener wil graag geïnformeerd blijven over de ontwikkeling van het waterstofnetwerk.

		Antwoord	a. Wij zijn het volledig met u eens. b. Dit project is onderdeel van de aanleg van het waterstofnetwerk Nederland en heeft als doel de vijf grote industrieclusters te voorzien van duurzame waterstof, omdat hier processen in onvoldoende mate te elektrificeren zijn en omdat waterstof al in veel (chemische) processen wordt gebruikt. Met deze strategie richten wij ons direct op de verduurzaming van de grote uitstoters van CO₂ (ca. 25% van het totaal in Nederland). Regionale aansluitingen op het landelijk netwerk maken geen onderdeel uit van het project. De uitwerking hiervan ligt bij de lokale overheden en de regionale netbeheerders. c. Hynetwork gaat graag in gesprek met partijen die willen worden aangesloten op het netwerk. Zij kunnen zich melden via de website www.hynetwork.nl/klant-worden. d. Voor informatie over het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel of de andere projecten in Nederland kunt u de websites van RVO en Hynetwork raadplegen. Ook kunt u zich via de website van Hynetwork opgeven voor de nieuwsbrief van het project.
9	202400363		
		Reactie	a. Indiener vraagt aandacht voor de realisatie van aansluitingen van regionale leidingen tussen het landelijk netwerk. b. Milieu, veiligheid en gezondheid: indiener vraagt om toelichting op lokale milieu en gezondheidseffecten. c. Ruimtelijke ontwikkelingen: indiener vraagt om de effecten op de contouren inzichtelijk te maken. d. Participatie: indiener vraagt om aangehaakt te blijven.
		Antwoord	a. Zie het antwoord bij vraag 8a (reactie 202400358) b. In MER-fase 1 gaan wij in op de diverse milieuaspecten zoals aangegeven in de concept-NRD. c. Dit zal in MER-fase 1 voor een aantal milieuaspecten, zoals geluid en externe veiligheid, worden uitgewerkt. d. Zie het antwoord op vraag 8c., reactie 202400358
10	202400364		
		Reactie	Zie reactie 202400358
		Antwoord	Zie reactie 202400358
11	202400365		
		Reactie	Wijst op vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen, de planologische regeling van spoorwegen en de noodzakelijke bereikbaarheid van percelen die in eigendom zijn.
		Antwoord	Er heeft inmiddels overleg plaatsgevonden met ProRail over de wettelijke eisen die gelden voor kruisingen tussen leidingen en spoorwegen en voor werkzaamheden in de nabijheid van het spoor. Hynetwork houdt hier rekening mee bij de verdere uitwerking van de plannen en bij aanvragen voor benodigde vergunningen.
12	202400366		
		Reactie	a. Verzoekt een NEN 3654 onderzoek onderdeel te laten zijn van de te verrichten onderzoeken in het kader van de verdere uitwerking van de plannen.

			b. Mist in het beoordelingskader de invloed van nieuwe leidingtracés op hoogspanningsinfrastructuur en doet een voorstel om bij het thema ruimtegebruik het aspect "hoogspanningsnetwerken (bestaand en toekomstig)" toe voegen. c. Vragen bij de uitwerking van tracéalternatieven naar een definitief tracé rekening houden met dit kwetsbare infrastructuur. d. Vragen om overleg.
		Antwoord	a. In de Integrale Effecten Analyse (IEA) zal bij het thema 'Omgeving' aandacht worden besteed aan het onderwerp beïnvloeding. In de IEA wordt het tracé afgewogen op de thema's Milieu, Omgeving, Techniek, Kosten en Toekomstvastheid. Er is een voorlopige NEN 3654 studie verricht om eventuele beïnvloeding te onderzoeken en te beoordelen. In een latere fase van het project, na keuze van het voorkeursalternatief, wordt dit onderzoek geactualiseerd op basis van het definitief ontwerp voor het leidingtracé, rekening houdend met recente ontwikkelingen bij netbeheerders. Zo nodig worden technische maatregelen genomen om de beïnvloeding te minimaliseren. Hynetwork heeft hierover afstemming met uw organisatie. b. In het MER worden ruimtelijke ontwikkelingen die als ruimtelijk plan zijn vastgesteld beschouwd als autonome ontwikkeling. Met andere beoogde ontwikkelingen die nog niet zover zijn gevorderd wordt zoveel mogelijk rekening gehouden. c. Hiermee wordt rekening gehouden in MER-fase 2 wanneer het vastgestelde voorkeurstracé in detail wordt uitgewerkt. d. De reeds lopende onderlinge afstemming hierover met indiener wordt voortgezet tijdens de verdere uitwerking van het tracéontwerp.
13	202400368		
		Reactie	a. Vraagt aandacht voor de rol die de binnenhavens kunnen vervullen bij de verduurzaming van de binnenvaart, de transportsector en de industrieclusters en daarmee voor het belang van de realisatie van aansluitingen van regionale leidingen tussen het landelijk netwerk en regionale afnemers/leveranciers van waterstof in de havens van Port of Zwolle. b. Indiener wil graag geïnformeerd blijven over de ontwikkeling van het waterstofnetwerk.
		Antwoord	a. Het waterstofnetwerk Drenthe Overijssel maakt onderdeel uit van het te ontwikkelen landelijke hogedruk waterstofnetwerk. Het kabinet heeft besloten om in eerste instantie de vijf grote industrieclusters te voorzien van duurzame waterstof. Hynetwork maakt daarnaast afspraken met bedrijven die op het landelijke waterstofnetwerk willen aansluiten. Dit geldt voor zowel producenten als afnemers. Partijen die hierover graag in contact komen met Hynetwork kunnen daarover informatie vinden op de website https://www.hynetwork.nl/klant-woorden b. Voor informatie over het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel of de andere projecten in Nederland kunt u de websites van RVO en Hynetwork raadplegen. Ook kunt u zich via de website van Hynetwork opgeven voor de nieuwsbrief van het project.

14	202400371		
		Reactie	a. Indiener onderschrijft het belang van de realisatie van een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen en wijst erop dat het van belang is om vraag en aanbod (zowel in binnen- als buitenland) op een efficiënte manier met elkaar in verband te brengen. b. Indiener vraagt aandacht voor de realisatie van aansluitingen van regionale leidingen tussen het landelijk netwerk en regionale afnemers/ leveranciers van waterstof in de gemeente Staphorst en vragen aandacht voor het mogelijk maken van deze aansluiting in alle fasen. c. Indiener voorziet een toekomstige energievraag in de industrie in Staphorst en heeft de wens voor een aftakking op de waterstofbackbone, ook in het kader van een Circulair Energielandschap. d. Indiener wil graag geïnformeerd blijven over de ontwikkeling van het waterstofnetwerk.
		Antwoord	a. Wij zijn het volledig met u eens. b. Dit project is onderdeel van de aanleg van het waterstofnetwerk Nederland en heeft als doel de vijf grote industrieclusters te voorzien van duurzame waterstof, omdat hier processen niet te elektrificeren zijn en omdat waterstof al in veel (chemische) processen wordt gebruikt. Met deze strategie richten wij ons direct op de verduurzaming van de grote uitstoters van CO₂ (ca. 25% van het totaal in Nederland. Regionale aansluitingen op het landelijk netwerk maken geen onderdeel uit van het project. De uitwerking hiervan ligt bij de lokale overheden en de regionale netbeheerders. c. Hynetwork gaat graag in gesprek met partijen die willen worden aangesloten op het netwerk. Zij kunnen zich melden via de website www.hynetwork.nl/klant-worden. d. Voor informatie over het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel of de andere projecten in Nederland kunt u de websites van RVO en Hynetwork raadplegen. Ook kunt u zich via de website van Hynetwork opgeven voor de nieuwsbrief van het project.
15	202400374		
		Reactie	a. Indiener wijst op drie gebieden met een hoge tot zeer hoge archeologische waarde, te weten: - De Hofjes - Gommerij - Huidbergsveld Indiener wijst op het beschermde dorpsgezicht Westerse Bos en geeft de volgende adviezen: - Neem definities van de Omgevingswet over als het gaat om cultureel erfgoed - Bekijk alle aspecten van cultureel erfgoed in de aanlegfase (MER Fase 1) en indien van toepassing beoordeel deze. Bij de gebruiksfase (MER Fase 2) is naar mening van de indiener enkel cultuurlandschap van toepassing in de vorm van de landschappelijke inpassing van de afsluiterlocaties en pigfaciliteiten. b. Aangaande het onderwerp Participatie leest indiener onvoldoende terug op welke wijze de interdepartementale afstemming vormgegeven wordt.

		Antwoord	a. In MER-fase 1 wordt uitgebreid stil gestaan bij het onderwerp Landschap, Cultuurhistorie en Archeologische Waarden. De (bureau)onderzoeken die hiervoor worden uitgevoerd maken onderdeel uit van de vaststelling van het (concept) voorkeursalternatief. In MER-fase 2 wordt indien noodzakelijk verdergaand onderzoek uitgevoerd. In MER-fase 2 zal in meer detail worden aangegeven hoe wordt omgegaan met de onderwerpen Landschap en Cultuurhistorie. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke vereisten zoals gesteld in de Omgevingswet. b. Interdepartementale afstemming wordt indien noodzakelijk verzorgd door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Voor het project wordt de projectprocedure doorlopen, waarbij het ministerie het bevoegd gezag is voor het nemen van het besluit op het Voorkeursalternatief en het vaststellen van het Projectbesluit. De betrokken bevoegde gezagen zijn verantwoordelijk voor het verlenen van de benodigde vergunningen en toestemmingen. Hiervoor treedt het ministerie op als coördinerend bevoegd gezag. Indien voor deze vergunningen advies nodig is van instanties, dan wordt dit door het betreffende bevoegde gezag zelf verzorgd.
--	--	----------	---